e-ISSN: 2564-680X
Cilt: 20 Sayı: 2 Yıl: 2025 Sayfa: 886-899
https://doi.org/10.48145/gopsbad.1751212
Başvuru Tarihi: 26.07.2025 | Kabul Tarihi: 18.12.2025

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES RESEARCH

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Hayvanları Koruma Kanunu'nda Yapılan Düzenlemelerle İlgili Çıkan Haberler Üzerinden Bir Söylem Analizi*

Nahit BEK[1], Salih Ziya KUTLU[2]

ÖZ

Sokak hayvanları kavramı toplumun genelinde hâkim olan algıyı ortaya koyan bir kavramdır. Genellikle kedi ve köpek cinsleri için kullanılmaktadır. Sokakta yaşayan canlılar için kullanılan bu kavram 5199 sayılı kanunda sahipsiz hayvan olarak geçmektedir. Barınacak yeri olmayan veya sahibinin ev ve arazisinin sınırları dışında bulunan evcil hayvanlar olarak ifade edilen sahipsiz hayvanlar tanım olarak sokak hayvanları kavramına denk gelmektedir. Bu tanımdan hareketle sahipleri tarafından sokağa bırakılmış veya sokaklarda dünyaya gelip hiç sahiplendirilmemiş olan sahipsiz hayvanları sokak hayvanı olarak ifade etmemiz mümkündür. Çalışmanın amacı toplumsal bir fenomen haline gelen sokak hayvanlarına yönelik yasal düzenlemeler bağlamındaki söylemleri analize tabi tutarak farklı bakış açılarını ortaya koymaktır. Bu kapsamda siyasi parti liderlerinin, milletvekillerinin ve sivil toplum temsilcilerinin konu ile ilgili basında yer alan açıklamaları çalışmanın verilerine kaynak teşkil edecektir. Çalışmanın yöntemi olan söylem analizi nitel bir araştırma tekniği olup var olan bir durumu anlamlandırmayı ve yorumlamayı hedeflemektedir. Veriler MAXQDA nitel veri analiz programı ile çözümlenerek tartışmaların hangi kavramlar etrafında şekillendiği ve temel bakış açıları ortaya konmaya çalışılmıştır. Toplumun bir kısmı kanunu eleştirip "katliam yasası" vb. yorumlar getirirken diğer yorumlar ise "yaşlıların güvenliği", "çip takılacak" gibi söylemler etrafında şekillenmektedir. Ayrıca elde edilen sonuçlar üzerinden sokak hayvanları gibi toplumun tamamını ilgilendiren hassas konularda toplumsal konsensüs nasıl sağlanabilir sorusuna cevap bulunmaya da çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Sokak Hayvanları, Söylem Analizi, MAXQDA, Yasal Düzenleme*

* Bu çalışma 8-10 Mayıs 2025 tarihlerinde Tokat'ta düzenlenen II. Uluslararası İktisadi ve İdari Çalışmalar Kongresinde aynı adla sunulan aynı isimli özet bildirinin genişletilmiş halidir.

[1] Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, https://orcid.org/0000-0002-7767-9774, e-posta: nahitbek@gmail.com *(Sorumlu Yazar)*

[2] Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, https://orcid.org/0000-0002-0450-5757, e-posta: ziyakutlu@comu.edu.tr

e-ISSN: 2564-680X
Volume: 20 Issue: 2 Year: 2025 Pages: 886-899
https://doi.org/10.48145/gopsbad.1751212
Submitted: 26.07.2025 | Accepted: 18.12.2025

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
THE JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES RESEARCH

RESEARCH ARTICLE

Discourse Analysis of Media Coverage on Legislative Amendments to the Animal Protection Law*

Nahit BEK[1], Salih Ziya KUTLU[2]

ABSTRACT

The concept of street animals reflects the prevailing perception within society. It is generally used for cats and dogs. This concept, used for animals living on the streets, is referred to as stray animals in Law No. 5199. Stray animals, defined as domestic animals that have no place to live or are outside the boundaries of their owner's home and property, are equivalent to the concept of street animals. Based on this definition, it is possible to refer to stray animals that have been abandoned by their owners or born on the streets and never owned as street animals. The aim of this study is to analyze the discourse surrounding legal regulations on street animals, which have become a social phenomenon, and to reveal different perspectives. In this context, statements made by political party leaders, members of parliament, and civil society representatives in the press on this subject will form the data for this study. The discourse analysis method used in this study is a qualitative research technique that aims to understand and interpret an existing situation. The data was analyzed using the MAXQDA qualitative data analysis program to determine the concepts around which the discussions were shaped and to identify the fundamental perspectives. While some members of society criticized the law, labeling it the "massacre law," others commented on statements such as "the safety of the elderly" and "chips will be implanted." Furthermore, based on the results obtained, an attempt will be made to find an answer to the question of how social consensus can be achieved on sensitive issues that concern the whole society, such as stray animals.

Keywords: *Stray Animals, Discourse Analysis, MAXQDA, Legal Regulation*

* This study is an expanded version of the abstract paper with the same title presented at the II. International Conference on Economic and Administrative Studies, held in Tokat on May 8–10, 2025.

[1] Asst. Prof. Dr., Canakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Çanakkale/Türkiye, https://orcid.org/0000-0002-7767-9774, e-mail: nahitbek@gmail.com *(Corresponding Author)*

[2]Asst. Prof. Dr., Canakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Çanakkale/Türkiye, https://orcid.org/0000-0002-0450-5757, e-mail: ziyakutlu@comu.edu.tr

1. Giriş

Sokak hayvanları kavramı toplumun genelinde hâkim olan, belli bir algıyı ortaya koyan bir kavramdır. Bu kavram genellikle kedi ve köpek cinsleri için kullanılmaktadır. Günlük hayatta sokakta yaşayan canlılar için kullanılan bu kavram 5199 sayılı kanunda (2004) *sahipsiz hayvan* olarak geçmektedir. Sahipsiz hayvan ise; "*Barınacak yeri olmayan veya sahibinin ya da koruyucusunun ev ve arazisinin sınırları dışında bulunan ve herhangi bir sahip veya koruyucunun kontrolü ya da doğrudan denetimi altında bulunmayan evcil hayvanları"* şeklinde ifade edilmektedir (m.3). Bu tanımdan ve güncel tartışmalardan hareketle sahipleri tarafından sokağa bırakılmış veya sokaklarda dünyaya gelip hiç sahiplendirilmemiş olan sahipsiz hayvanları sokak hayvanı olarak ifade etmemiz mümkündür. Uzun süredir Türkiye'nin gündeminde olan sokak hayvanları konusu 2024 yılında çıkarılan 7527 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yasalaşması ve sonrasındaki süreçte de gündemi meşgul etmeye devam etmiştir. Toplumsal bir fenomen haline gelen sokak hayvanları konusu mevzuatta ve toplumsal hayatta yer alması hasebiyle de kamu yönetimini yakından ilgilendirmektedir. Çok köklü bir geçmişi olan insan ve hayvan ilişkisi bazı türlerin evcilleştirilmesi ile farklı bir anlam kazanmıştır. İnsanları ön plana alan bir boyutta seyreden bu ilişki günümüzde hayvan hakları savunucuları ve toplumun farklı kesimleri tarafından hayvanları ön plana alacak şekilde evrilmiştir. Bu bağlamda Hayvanları Koruma Kanunu'nda yaşanan değişikliklerle ilgili tartışmalar hayvanlar lehinde yoğunluk kazanmış bir biçimde devam etmektedir.

Hayvan hakları konusunu farklı açılardan ele alan çalışmalar, konuyu hukuk, etik ve yetki açısından değerlendirmektedir. Tamzok vd. (2013:28) tarafından sokak hayvanlarının hukuki ve etik boyutuyla tartışıldığı çalışmalarında hayvanların korunmasının insanın etik sorumluluğu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydoğdu ve Meral (2019:2154) sahipsiz köpeklerin popülasyonunun kontrol altına alınmasına ilişkin hukuki düzenlemeleri değerlendirdikleri çalışmalarında ise resmî kurumlara yüklenen ödevlere binaen bir denetim mekanizmasının olmadığı, hayvanların toplanması işleminin insani koşullarda yapılmadığı ve köpeklerin bulundukları ortama geri salınması[1] gibi sorunlara değinmişlerdir. Menteş, Gürler ve Osmanağaoğlu'nun (2008) Hayvanları Koruma Kanunu'nun Tarihsel Gelişimi başlıklı araştırmasında gelenek, görenek ve yasal düzenlemeler çerçevesinde bir değerlendirmeye gidildiği görülmektedir. Araştırma sonucunda hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmanın her dönem yasaklandığı bulgusu ön plana çıkmaktadır. Eraslan (2022) ise çalışmasında sokak köpeklerinin saldırılarında idarenin hukuki sorumluluğuna değinmiştir. Çalışmasının sonucunda yazar meydana gelen zararda idarenin sorumluluğunun bulunduğunu idarenin bu konudaki sorumluluğunun hizmet kusuruna dayandığını belirtmiştir. Uyumaz (2016) hayvanların tabiatına uygun bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmesinin insanlığın görevi, bu minvalde de hayvanları korumanın insanlığı korumak olduğu sonucuna varmıştır. Bek (2025) ise sokak hayvanları konusunu sosyal belediyecilik kapsamında ele almış

[1] 2024 yılında yasalaşan 7527 sayılı kanun ile bu uygulamada değişikliğe gidilmiş ve belediyelere sokak hayvanlarını sahiplendirilinceye kadar bakımevlerinde bakma zorunluluğu getirilmiştir (m.6)

olup sorunun çözümü için toplumun tüm kesimlerinin görüşlerine yer verilen yönetişim odaklı faaliyetlerin sokak hayvanları konusunda etkili çözümler sunabileceğini ifade etmektedir.

Görüldüğü üzere akademik yazında da kendisine yer edinmiş olan hayvan hakları/ sokak hayvanları konusunda önemli çalışmalar bulunmaktadır. Bu minvalde konunun güncelliğini koruduğu ve tartışmaların odağında sosyal bir fenomen olarak varlığını sürdürdüğü söylenebilir. 7527 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğe girmesi de kanunu tartışmaların odağına taşımıştır.

2. Tartışmalara Konu Olan Hukuki Düzenlemeler

Sokak hayvanları konusu eski çağlardan beri süregelen hukuk metinlerinde[2] yer bulan, güncelliğini koruyan toplum hayatını etkileyen bir konudur. Sokak hayvanları konusu Türkiye çerçevesinden incelendiğinde öncelikle Anayasa düzeyinde bakıldığında hayvanların yaşam hakkı, hayvan hakları veya hayvan refahı şeklinde bir maddenin Anayasada yer almadığı görülmektedir. Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) ise hayvanın sahibinin sorumluluğu üzerinden bir düzenlemenin varlığı dikkati çekmektedir. TCK'daki maddenin temelde insan güvenliği ve kamu düzeni ile alakalı olduğu görülmektedir (m.177). Konu ile ilgili esas düzenlemeler kanun düzeyindeki yasal metinlerde yer bulmaktadır. Buradan hareketle problemlerin 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu maddelerinde yapılan değişiklikler ile aşılmaya çalışıldığı görülmektedir. Söz konusu yasal düzenleme kapsamında gerçekleştirilen revizyonlar, yerel yönetimlere idari ve operasyonel anlamda önemli sorumluluklar tevdi etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye özelinde hem devlet kurumlarının hem de sivil toplum aktörlerinin hayvan hakları alanında faaliyetlerini sürdürdüğü ve ilgili mevzuatta bu haklara ilişkin normatif düzenlemelerin tesis edildiği gözlemlenebilir. Türk hukuk sisteminde hayvan haklarına dair temel yasal çerçeve şu unsurlardan müteşekkildir:

a) 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu,

b) Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği,

c) Hayvanat Bahçelerinin ve Doğal Yaşam Parklarının Kuruluşu ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ve

d) Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik mevzuatta yer alan başlıca kanun ve yönetmelik hükmünde yasal metinler iken bununla beraber Sokak Hayvanlarının Kısırlaştırılması ve Bakımevleri konularını kapsayan genelgeler de ilgili uygulamalara yasal dayanak oluşturan metinler arasında yer almaktadır. *Nihai aşamada, siyasi aktörler, sivil toplum örgütleri ve medya kuruluşları nezdinde yoğun tartışmalara konu olan Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına*

[2] Ur - Nammu Yasaları (M.Ö. 2100), Lipit-İştar Kanunu (M.Ö. 900), Eshnunna Yasaları (M.Ö.1920), Hammurabi Yasaları (M.Ö. 1728) ve Kuran-ı Kerim (610) hayvan haklarına ilişkin düzenlemelere yer veren ilk kaynaklar arasında yer almaktadır.

Dair Kanun, 30 Temmuz 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi genel kurulunda gerçekleştirilen oylama neticesinde kabul edilmiş ve resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir

Yapılan yasal değişiklikleri belirli başlıklar altında özetlemek gerekirse;

2.1. Mevzuattaki Yönetmeliklerin Kapsamlı Analizi

Mevcut hukuki düzenlemeler incelendiğinde, Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği'nin, hayvan hakları konusunda bütüncül bir düzenleme getirdiği görülmektedir. Söz konusu yönetmelik:

- Eğitim mekanizmaları bağlamında, ev ve süs hayvanı satışı yapan ticari işletmelerin personeline yönelik zorunlu eğitim programlarının içeriğini ve uygulama esaslarını,
- Çevresel risk yönetimi perspektifinden, sahipli hayvanların neden olabileceği çevresel tahribata karşı alınacak önleyici tedbirlerin metodolojisini,
- Sahipsiz hayvan yönetimi kapsamında, kısırlaştırma, aşılama, kayıt altına alma ve rehabilitasyon süreçlerinin standartlarını,
- Acil durum protokolleri çerçevesinde, ötanazi uygulamalarının etik ve hukuki boyutlarını düzenleyen detaylı bir çerçeve sunmaktadır.

2.2. 5199 Sayılı Kanun'un Revizyon Sürecinin Kritik Değerlendirmesi

2024 yılında gerçekleştirilen köklü değişiklikler, hayvan hakları mevzuatında paradigmatik bir dönüşümü ifade etmektedir. Bu bağlamda:

- Terminolojik dönüşümler: "Öldürme" kavramının "ötanazi" olarak yenilenmesi (Madde 13), "bakım" ifadesinin "sahiplendirme" şeklinde değiştirilmesi (Madde 3) gibi düzenlemeler, mevzuatın hayvan haklarına bakışında önemli bir felsefi dönüşümü yansıtmaktadır.
- Yerel yönetim yükümlülükleri: Nüfusu 25.000'i aşan belediyelerin 31 Aralık 2028 tarihine kadar hayvan bakımevleri kurma zorunluluğu (g.m. 4) ve bütçelerinin binde beşini bu amaçla ayırma mecburiyeti, uygulamaya yönelik somut bir maliyet analizini gerektirmektedir.
- Denetim mekanizmaları: Bakanlık veri sistemi entegrasyonu (m.6) ve idari para cezalarında hayvan başına 60.000 TL'ye varan artışlar (m.28), yaptırım mekanizmalarının etkinliğini artırmayı hedeflemektedir.

2.3. Uluslararası Hukuk ile Uyum Sorunları ve Uygulama Dinamikleri

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile ulusal mevzuat arasındaki uyum sorunları, özellikle şu noktalarda kendini göstermektedir:

- *Kapasite yetersizliği:* CHP'nin Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı iptal başvurusunda[3] vurgulandığı üzere, mevcut bakımevi altyapısının sokak hayvanı popülasyonunu karşılamaktan uzak oluşu, kanunun uygulanabilirliğini tartışmalı hale getirmektedir.
- *Etik ikilemler:* Ötanazi uygulamalarına ilişkin düzenlemeler, bir yandan kontrolsüz nüfus artışını önleme, diğer yandan hayvan yaşam hakkını koruma arasındaki dengeyi kurma çabasını yansıtmaktadır.

2.4. Yerel Yönetimlerin Uygulama Kapasitelerine İlişkin Eleştirel Perspektifler

Düzce Belediye Başkanı'nın açıklamalarında da ifade edildiği gibi, sosyal belediyecilik ilkeleri ile pratik uygulama koşulları arasında önemli bir uyumsuzluk bulunmaktadır. Bu bağlamda:

- *Kaynak tahsis problemleri:* Belediyelerin bütçelerinden ayırmak zorunda oldukları kaynakların yeterliliği ve denetimi,
- *Altyapı eksiklikleri:* Özellikle küçük ölçekli belediyelerin hayvan bakımevi kurma ve işletme kapasiteleri
- *Personel yeterliliği:* Rehabilitasyon süreçlerini yürütecek uzman personel temini gibi konular, kanunun başarılı bir şekilde uygulanmasının önündeki temel engeller olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 1: Hayvanları Koruma Kanunu: 2024 Öncesi ve Sonrası Karşılaştırmalı Analizi

Düzenleme Alanı	2024 Öncesi (5199 Sayılı Kanun)	2024 Sonrası (Değişiklikler)	Analiz ve Etkiler
Terminoloji	"Öldürme" ifadesi kullanılıyordu	"Ötanazi" terimi benimsendi(Madde 13)	Evrensel standartlara uyum sağlandı.
Bakım Kavramı	"Bakım" ve "rehabilite etme" vurgusu	"Sahiplendirme" öncelikli yaklaşım (Madde 3)	Geçici barınma yerine kalıcı yuva bulması esas alındı.
Yerel Yönetim Yükümlülükleri	Belediyelerin sorumlulukları esnek ve genel ifadelerle düzenlenmişti	Nüfusu 25.000+ belediyelere 2028'e kadar bakımevi kurma zorunluluğu (Geçici Madde 4) ve bütçenin ‰5'ini ayırma mecburiyeti	Altyapı maliyetleri ve denetim mekanizmaları önem kazandı. Küçük belediyeler için finansal zorluklar ortaya çıkabilir
Denetim Mekanizmaları	Bakanlık denetimi sınırlıydı	Bakanlık veri sistemi zorunluluğu (Madde 6) ve hayvan başına 60.000 TL'ye varan idari para cezaları (Madde 28)	Veri takibi ve yaptırımların caydırıcılığı artırıldı. Ancak uygulama kapasitesi tartışmalı

[3] Anayasa Mahkemesi, iptal başvurusunu esastan incelemek suretiyle 7 Mayıs 2025 tarihinde genel kurulda görüşmek suretiyle reddetmiştir.

Acil Durum Protokolleri	"Öldürme esasları" genel ifadelerle belirtilmişti	Ötanazi kriterleri detaylandırıldı: Tehlikeli davranış, tedavi edilemez hastalık (Madde 13)	Hayvan sağlığı ve insan güvenliği dengesi gözetildi. Ancak "tehlike" kriterinin subjektif yorum riski bulunuyor.
Mali Destek	Belediyelere kaynak aktarımı belirsizdi	Bakımevleri için Hazine desteği mekanizması (Madde 19)	Kaynak aktarımında şeffaflık artırıldı, ancak bütçe yükümlülükleri tartışma konusu
Hayvan Kimliklendirme	Zorunlu değildi	31/12/2025'e kadar kedi/köpeklerin dijital kimliklendirilmesi zorunluluğu	Popülasyon kontrolü ve sahipli hayvan sorumluluğu artırıldı. Vatandaş maliyetleri oluşabilir.
Uluslararası Uyum	Avrupa Sözleşmesi ile kısmi uyum	Doğrudan atıf yapılarak uyum güçlendirildi (Madde 13)	İnsan-hayvan çıkar dengesinde uluslararası normlar benimsendi

2.5. Hukuki Düzenlemeler Üzerinde Yaşanan Tartışmalar

Hukuki düzenlemeler üzerinde yaşanan tartışmalara bakıldığında tartışmaların belirli maddeler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. 30 Temmuz 2024 tarihinde TBMM'de yapılan oylama ile kabul edilen kanun teklifi yasalaşarak yürürlüğe girmiştir. Toplamda 17 maddeden müteşekkil olunan 7527 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun özellikle ötenazi uygulaması ve hayvanların sahiplendirilinceye kadar bakım evlerinde kalmasını öngören maddeler nezdinde eleştirilerin odağı olmuştur. Bu çerçevede sosyal medya başta olmak üzere yazılı ve görsel basında kanunun eleştirileri sosyal bir fenomen haline gelmiştir. Bununla beraber siyasi aktörler, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler başta olmak üzere birçok kesim tarafından eleştirilen kanun değişikliklerinin destekleyenleri de bulunmaktadır. Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Hayvan Hakları Savunucuları ve Cumhuriyet Halk Partisi yasa değişikliğini eleştiren başlıca aktörler olarak yer alırken Adalet ve Kalkınma Partisi, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlarıyla çeşitli yayın organlarının da yasayı desteklediği görülmüştür. Çalışmanın bulgular kısmında eleştirenlerin ve destekleyenlerin söylem olarak nelere odaklandığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

3. Yöntem

Çalışma nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Çalışmada tercih edilen araştırma tekniği ise söylem analizi olarak belirlenmiştir. Meta eylem olarak değerlendirilen söylem, ideoloji, bilgi, diyalog, müzakere ve beyandan eyleme dönüşebilen dil pratikleriyle alakalı bir süreçtir (Sözen, 1999). Sosyal hayatın tüm yönleriyle ilişkili olan söylem, siyasetten spora, kültürden sanata, ekonomiden eğlenceye

her alanda başvurulan bir eylemdir. Sosyal hayata dair bir perspektif çizen söylem metedolojik ve kavramsal ögelerden müteşekkil olup söylem üzerine düşünme ve söylemi verileştirme yolu olarak ifade edilmektedir (Wood, Kroger, 2012:3-4). Bu kapsamda basında yer alan haberlerden ve basın açıklamaları üzerinden ulaşılan söylemler nitel veri analiz programı olan MAXQDA programı aracılığıyla belirli temalar üzerinde toplanmış ve analiz edilmiştir. Temalar basında yer alan söylemlerde sıklıkla vurgulanan belirli kavramlar/ifadeler seçilmek suretiyle belirlenmiştir. Çalışmada MAXQDA programının görsel araçları arasında yer alan kelime bulutu ve kod haritaları kullanılmıştır. Adı geçen görsel araçları aktif ve rasyonel bir biçimde oluşturabilmek adına analize tabi olan söylemler üzerinden temalaştırmaya gidilerek söylemlerin odaklandığı kavramlar temalara çevrilmiştir. Bu kapsamda *katliam yasası, kentin parçası, ötenaziye hayır, yasaya hayır* gibi temalar eleştirel söylemlerdeki ortak vurgular olarak karşımıza çıkarken *barınak sayısı artacak, hayvanlar sahiplendirilecek, çip takılacak, yaşlıların güvenliği, çocukların güvenliği ve cezalar artacak* gibi temalar da destekleyen söylemlerdeki ortak vurgular olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu temalar kullanılmak suretiyle de görsel araçlar inşa edilmiştir.

4. Bulgular

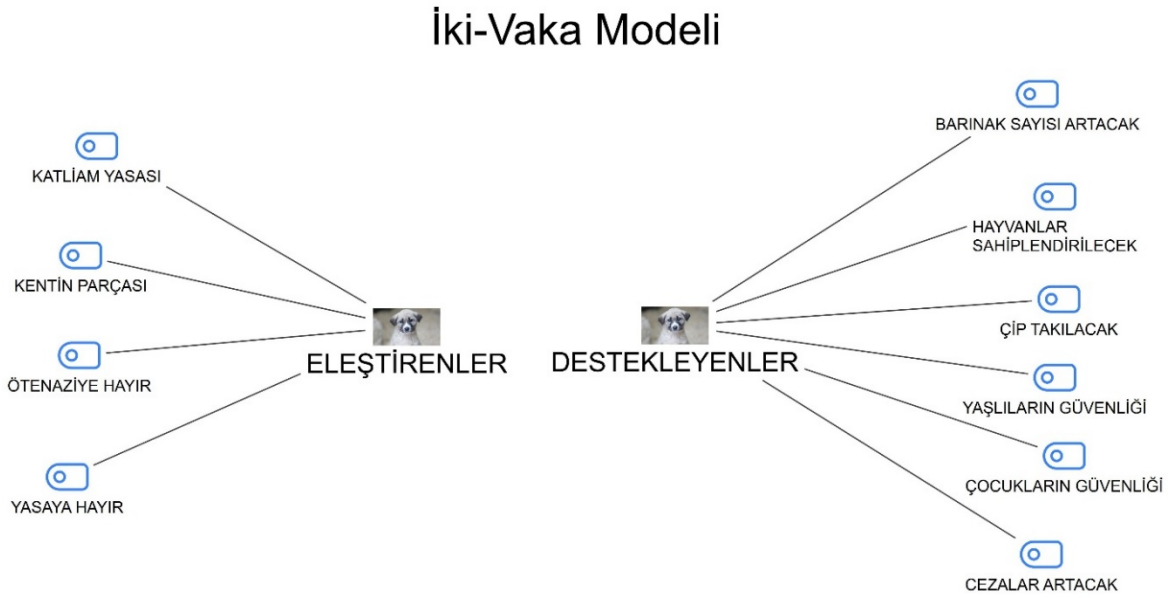
Çalışmanın bulgular bölümü, söylem analizlerinin MAXQDA nitel veri analiz programında yer alan görsel araçlar modülü kullanılmak suretiyle tasarlanmıştır. Bu bağlamda kelime bulutu ve iki vaka modeli üzerinden analizler gerçekleştirilmiş olup konu üzerine söylemlerin odaklandığı hususlar ortaya konmuştur.

Şekil 1: Kelime Bulutu

Şekil1'de yer alan kelime bulutu, analiz edilen söylemlerde (basın açıklamaları, demeçler, sosyal medya paylaşımları vb.) konu ile ilgili en çok kullanılan kelimeleri ortaya koymaktadır. Dolayısıyla

araştırmaya kaynak teşkil eden söylemlerin bu kelimeler etrafında şekillendiğini söylemek mümkündür. Şekil 1'in araştırma açısından diğer bir önemi de söylemlerde yer alan ifadeler ile örtüşüyor olması ve söylemlerin odaklandığı hususları görsel olarak okuyucuya sunmasıdır.

Şekil 2: Söylemlerin Kavramsal Karşılığı

İki vaka modeli olarak adlandırılan görsel araç belirli bir konuyu iki farklı taraf olarak tasnif edilen söylemler, yayınlar, haberler vb. veriler olarak sunmaktadır. Bu modelin amacı iki ayrı bakış açısının örtüştüğü ve ayrıştığı hususları/başlıkları net bir şekilde ortaya koymaktır. Şekil 2'ye bakıldığında Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan değişiklikler üzerine basında yer alan söylemlerin iki kutba ayrıldığı görülmektedir. Bu kutuplardan birisi değişiklikleri desteklerken diğer kutup eleştirmektedir. Bununla beraber destekleyen söylemler; barınakların sayıca artacağı, hayvanların sahiplendirileceği, hayvanlara çip takılacağı, yaşlıların ve çocukların sokak hayvanları saldırılarına karşı güvende olacağı, hayvanlara işkence edenlerin ve sahipli hayvanını sokağa bırakanların ceza alacağı ifadeleri üzerinde birleşmektedir. Kanunu eleştiren söylemlerin ise; sokak hayvanlarının kentin bir parçası olduğu, yasanın bir katliam yasası olduğu, ötenazinin kabul edilemeyeceği gibi söylemler üzerinden yasaya hayır dediği görülmektedir. Destekleyenler ve eleştirenler olarak iki gruba ayrılan söylemlerin elde edilen veriler çerçevesinde ortak bir paydada birleşmediği de araştırmanın bulguları arasında yer almaktadır

4. Sonuç ve Değerlendirme

Sokak hayvanları meselesi, sadece güncel bir toplumsal tartışma konusu olmakla kalmayıp, aynı zamanda hukuki, etik ve idari boyutlarıyla çok katmanlı bir sorunsal olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu'nda yapılan 2024 yılı revizyonları, bu konuda kapsamlı bir dönüşüm sürecinin başladığını göstermektedir. Yeni düzenlemeler, özellikle yerel

yönetimlerin sorumluluklarını artırarak hayvanların korunmasına yönelik daha somut ve sistematik adımlar atılmasını amaçlamaktadır. Kanun metninde yapılan terminolojik değişiklikler, yalnızca dilsel bir yenilenme değil; aynı zamanda hayvanlara yönelik bakış açısının da evrim geçirdiğini ortaya koymaktadır. "Öldürme" yerine "ötanazi", "bakım" yerine "sahiplendirme" gibi kavramlar, hayvanların yaşam hakkını önceleyen bir yaklaşımın ifadesi olarak okunabilir. Bununla birlikte, ötanaziye dair getirilen düzenlemeler kamuoyunda ciddi etik tartışmalara yol açmıştır. Bu durum, mevzuatın toplumun farklı kesimleri tarafından nasıl algılandığını ve kabul gördüğünü anlamak açısından önemlidir.

Yerel yönetimlerin altyapı, bütçe ve personel yetersizlikleri; kanunun uygulanabilirliğini etkileyen temel unsurlar arasında yer almaktadır. Bu noktada merkezi yönetim tarafından sağlanacak desteklerin sürdürülebilir ve şeffaf şekilde yönetilmesi büyük önem arz etmektedir. Aynı şekilde, dijital kimliklendirme, veri takibi ve cezai yaptırımların caydırıcılığı gibi önlemler de hayvan popülasyonunun kontrol altına alınmasına yönelik rasyonel araçlar olarak değerlendirilmelidir.

Diğer yandan, kanun değişikliğine yönelik toplumsal tepkilerin oldukça kutuplaşmış olduğu dikkat çekmektedir. Bazı söylemler düzenlemeleri olumlu bulup insan güvenliğine ve sahiplendirme süreçlerine vurgu yaparken; eleştirel söylemler, özellikle ötanazi uygulamalarına ve hayvanların kent yaşamından dışlanmasına karşı güçlü bir duruş sergilemektedir. Bu durum, yasal düzenlemelerin yalnızca teknik değil, aynı zamanda sosyo-kültürel boyutlar göz önünde bulundurularak tasarlanması gerektiğini göstermektedir. Araştırmanın bulguları bu durumu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yasada yapılan değişikliklere karşı ciddi bir karşı duruş görülmektedir. Bununla beraber değişiklikleri destekleyenler de bulunmaktadır.

Sonuç olarak, 2024 yılı düzenlemeleri hayvan hakları mevzuatında önemli bir eşik oluşturmuştur. Ancak bu dönüşümün etkili ve etik bir biçimde hayata geçirilebilmesi için güçlü bir uygulama iradesi, çok aktörlü iş birliği ve toplumsal duyarlılıkla uyumlu bir strateji geliştirilmesi gerekmektedir. Aksi halde, hukuki düzenlemelerin pratikte karşılık bulması zorlaşacak; bu da hem hayvan hakları hem de toplumsal uzlaşı açısından yeni sorunlara kapı aralayacaktır.

Sokak hayvanları sorununa kalıcı çözümler üretebilmek için merkezi ve yerel yönetimlerin eşgüdüm içinde çalışması büyük önem taşımaktadır. Belediyelere tahsis edilen bütçeler artırılarak bakım, kısırlaştırma ve sahiplendirme süreçlerinin etkinliği güçlendirilmelidir. Hayvan haklarına ilişkin kamuoyunun bilinç düzeyini artırmak amacıyla eğitim kampanyaları ve gönüllülük esaslı projeler teşvik edilmelidir. Ayrıca, dijital kimliklendirme uygulamaları yaygınlaştırılarak hem sahipli hayvanların takibi sağlanmalı hem de terk edilmenin önüne geçilmelidir. Ötanazi gibi tartışmalı uygulamalar yerine, etik standartlara uygun alternatif modeller geliştirilmeli; sivil toplum kuruluşları sürece daha etkin biçimde dahil edilmelidir.

Kaynakça

Aydoğdu, M., Meral O., (2019), Sahipsiz Köpeklerin Popülasyonunun Kontrol Altına Alınması ve Buna İlişkin Hukuki Altyapının Oluşturulması, D.E.U. Hukuk Fakültesi Dergisi (Özel S.), C.21, s.2129-2159

Bek, N. (2025). Sosyal Belediyecilik Anlayışı Bağlamında Sokak Hayvanları ve Güncel Tartışmalar. İdealkent Dergisi, 17(47), 290-311

Çelik, H., & Ekşi, H. (2013). Söylem Analizi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27(27), 99-117

Eraslan, Y., (2022), Türkiye'de Sahipsiz Köpek Saldırılarında İdarenin Hukuki Sorumluluğu, Türk İdare Dergisi, Y.94, S. 495, s.89-112

Sözen, E. (1999). Söylem: belirsizlik, mübadele, bilgi, güç ve refleksivite. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Tamzok, H., Kük, M. Ve Çobanoğlu, N., (2013), Hukuki ve Etik Boyutlarıyla Sokak Hayvanları, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(1), s. 245-280

Menteş Gürler A., Osmanağaoğlu Ş., (2008), Türkiye'de Hayvanları Koruma Kanunu'nun Tarihsel Gelişimi, Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi, 15(3), s.325-330

Wood, L., A. & Kroger, R., O. (2012). Doing Discourse Analysis: Methods For Studying Action in Talk And Text, Sage Publications

Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği. (T.C. Resmî Gazete, 26610, 2007).

Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik. (T.C. Resmî Gazete, 28914, 2014).

5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanunu. (T.C. Resmî Gazete, 25509, 2004).

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu. (T.C. Resmî Gazete, 25611, 2004).

Extended Abstract

The concept of stray animals is a concept that is dominant in society in general and reveals a certain perception. This concept is generally used for cat and dog breeds. This concept, which is used for creatures living on the street in daily life, is referred to as stray animals in Law No. 5199. Stray animals are defined as "domestic animals that have no shelter or are outside the boundaries of the owner's or guardian's home or land and are not under the control or direct supervision of any owner or guardian" (Art.3). Based on this definition and current debates, it is possible to define stray animals as stray animals that have been left on the streets by their owners or born on the streets and never adopted. The issue of stray animals, which has been on Türkiye's agenda for a long time, continued to occupy the agenda during and after the enactment of Law No. 7527 on the Amendment of the Animal Protection Law enacted in 2024. The issue of stray animals, which has become a social phenomenon, is closely related to public administration due to its place in legislation and social life.

The basic legal framework for animal rights in the Turkish legal system consists of the following elements:

a) Law No. 5199 on the Protection of Animals,

b) Implementing Regulation on the Protection of Animals,

c) Regulation on the Establishment and Working Principles and Procedures of Zoos and Wildlife Parks, and

d) The Regulation on the Working Procedures and Principles of Animal Experimentation Ethics Committees is the main legal text in the legislation in the form of laws and regulations, while circulars covering the issues of Sterilization of Stray Animals and Nursing Homes are also among the texts that provide a legal basis for the relevant practices. In the final stage, the Law on the Amendment of the Law on the Protection of Animals, which was the subject of intense debates among political actors, non-governmental organizations and media outlets, was adopted as a result of the vote held in the general assembly of the Turkish Grand National Assembly on 30 July 2024 and entered into force after being published in the official gazette.

When we look at the debates on the legal regulations, it is seen that the discussions are concentrated on certain articles. On July 30, 2024, the law proposal, which was accepted with the vote held in the Grand National Assembly of Türkiye, became law and entered into force. Law No. 7527 on the Amendment of the Law on the Protection of Animals, which consists of 17 articles in total, has been the focus of criticism, especially regarding the euthanasia practice and the articles stipulating that animals should stay in nursing homes until they are adopted. In this context, criticism of the law has become a social phenomenon in print and visual media, especially on social media. However, there are also supporters of the law amendments, which have been criticized by many segments, especially political actors, non-governmental organizations, and local administrations. While the Turkish

Veterinary Medical Association, the Union of Turkish Bar Associations, Animal Rights Defenders and the Republican People's Party are the main actors criticizing the amendment, the Justice and Development Party, the President of the Republic of Türkiye, the Minister of Interior, the Ministers of Environment, Urbanization and Climate Change, and various media outlets have also supported the law. In the findings section of the study, an attempt is made to reveal what the critics and supporters focus on in terms of discourse.

The study was designed as qualitative research. The preferred research technique in the study was discourse analysis. Discourse, which is considered a meta-action, is a process related to language practices that can turn into action from ideology, knowledge, dialogue, negotiation, and declaration (Sözen, 1999). Discourse, which is related to all aspects of social life, is an action that is used in every field from politics to sports, culture to art, economy to entertainment. Discourse, which draws a perspective on social life, is composed of methodological and conceptual elements and is expressed as a way of thinking about discourse and verbalizing discourse (Wood & Kroger, 2012:3-4). In this context, the discourses obtained from the news in the press and press releases were collected and analyzed on certain themes through the MAXQDA program, a qualitative data analysis program. Word clouds and code maps, which are among the visual tools of the MAXQDA program, were used in the study. In order to create the aforementioned visual tools in an active and rational manner, the discourses subject to analysis were thematized, and the concepts that the discourses focused on were translated into themes. In this context, themes such as slaughter law, part of the city, no to euthanasia, and no to the law were identified as common emphases in critical discourses, while themes such as the number of shelters will increase, animals will be adopted, animals will be chipped, the safety of the elderly, the safety of children, and penalties will increase were identified as common emphases in supportive discourses. Visual tools were constructed by using these themes.

The visual tool called the two-case model presents a certain issue as data from discourses, publications, news, etc., classified as two different sides. The purpose of this model is to clearly reveal the points/headings where two different perspectives overlap and diverge. Table 3 shows that the discourses in the press on the amendments to the Law on the Protection of Animals are divided into two poles. While one of these poles supports the amendments, the other pole criticizes them. However, the discourses supporting the amendments converge on the statements that the number of shelters will increase, animals will be adopted, animals will be chipped, the elderly and children will be safe from attacks by stray animals, and those who torture animals and leave their owned animals on the streets will be punished. It is seen that the discourses criticizing the law say no to the law through discourses such as street animals are a part of the city, the law is a massacre law, and euthanasia is unacceptable. It is also among the findings of the study that the discourses, divided into two groups as supporters and critics, do not converge on a common denominator within the framework of the data obtained

In conclusion, the 2024 regulations have created an important threshold in animal rights legislation. However, in order to realize this transformation in an effective and ethical manner, a strong implementation, multi-actor cooperation, and a strategy in line with social sensitivity are required. Otherwise, it will be difficult for legal regulations to find a response in practice, which will open the door to new problems in terms of both animal rights and social consensus. In order to find permanent solutions to the problem of stray animals, it is crucial that central and local governments work in coordination. The budgets allocated to municipalities should be increased, and the effectiveness of care, sterilization, and adoption processes should be strengthened. Education campaigns and voluntary projects should be encouraged to raise public awareness on animal rights. In addition, digital identification practices should be made widespread to ensure the tracking of owned animals and prevent abandonment. Instead of controversial practices such as euthanasia, alternative models that comply with ethical standards should be developed, and civil society organizations should be more actively involved in the process.